

DEVİR YOLUYLA BİRLEŞİLEN KURUMLARDAKİ ZARARLARIN MAHSUBU

A. Giriş:

Kurumlar Vergisi Kanununun 9 uncu maddesi kurumların ticari faaliyetlerinden doğan zararların, beş yıllık süre içerisinde mahsubunu düzenlemektedir. Ayrıca söz konusu maddede devir yoluyla birleşen kurumlardaki zararların mahsubu ile yurtdışı faaliyetlerden doğan zararların mahsup imkanı da açıklanmıştır. Yazımızın konusunu devir yoluyla birleşen kurumlardaki zararların mahsubunda dikkat edilmesi gereken hususlar oluşturmaktadır.

B. Devir Yoluyla Birleşmelerde Zarar Mahsubu Yapılabilmesinin Şartları:

Devir yoluyla birleşmelerde devralınan kurumdaki ticari faaliyetler neticesinde oluşan mali zararların mahsubu Kurumlar Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinde belirtilen şartlara bağlanmıştır. Şartların tamamının sağlanmış olması zorunlu olup; şartlardan herhangi birinin ihlali halinde, zarar mahsubu nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilemeyen vergiler için vergi ziyayı doğmuş olacaktır. Söz konusu şartlar aşağıdaki gibidir.

1. Devir Şartlarının Gerçekleştirilmesi:

Kurumlar Vergisi Kanununa göre devir yoluyla birleşmeden bahsedilebilmesi için kanunun 19 ve 20. maddelerinde belirtilen şartların yerine getirilmiş olması gerekmektedir. Maddelerde belirtilen şartların ayrıntıları aşağıdaki gibidir.

- Devralan ve devralınan kurumların kanunî veya iş merkezlerinin Türkiye'de bulunması gerekmektedir.
- Devralınan kurumun devir tarihindeki bilânço değerlerinin, birleşilen kurum tarafından bir bütün halinde devralınması ve aynen bilânçosuna geçirilmesi gerekmektedir.
- Devir tarihi, devralınan kurum yetkili kurulunun devre ilişkin kararının Ticaret Sicilinde tescil edildiği tarihtir. Devralınan ve devralan kurumların;

1) Devir tarihi itibarıyla hazırlayacakları ve müştereken imzalayacakları devralınan kuruma ait kurumlar vergisi beyannamesi ile,

2) Devir işleminin hesap döneminin kapandığı aydan kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği ayın sonuna kadar geçen süre içerisinde yapılması halinde, devralınan kurumun önceki hesap dönemine ilişkin olarak hazırlayacakları ve müştereken imzalayacakları devralınan kuruma ait kurumlar vergisi beyannamesini,

birleşmenin Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde devralınan kurumun bağlı bulunduğu vergi dairesine vermeleri gerekmektedir.

- d. Devralan kurum, devralınan kurumun tahakkuk etmiş ve edecek vergi borçlarını ödeyeceğini ve diğer ödevlerini yerine getireceğini devralınan kurumun birleşme sebebiyle verilecek olan kurumlar vergisi beyannamesinin ekinde vereceği bir taahhütname ile taahhüt eder.

2. Kurumlar Vergisi Beyannamelerinin Kanuni Süresinde Verilmiş Olması:

Kurumlar Vergisi Kanununun 9. maddesinde devir yoluyla birleşilen kurum mali zararlarının devralan kurumda mahsup edilebilmesi için her iki kurumun son beş yıla ilişkin kurumlar vergisi beyannamelerinin süresinde verilmiş olması gerekmektedir.

3. Devralınan Kurumun Faaliyetine Devam Edilmesi:

Devralınan kurumun faaliyetine devir işleminin gerçekleştiği hesap döneminden itibaren en az beş yıl süreyle devam edilmesi gerekmektedir. Devralınan kurum faaliyetinin, zarar mahsubu yapıldıktan sonra arızı hale getirilmesi veya herhangi bir sebeple sona erdirilmesi halinde zarar mahsubu uygulamasından yararlanılması mümkün değildir. Yararlanılmış zarar mahsubu bulunması halinde yararlanılan zarar tutarına isabet eden kurumlar vergisi, vergi ziyayı ve gecikme faizi ile geri alınabilecektir.

4. Zarar Mahsubunda Sınır:

Kurumlar Vergisi Kanununun 9. maddesi, devir yoluyla birleşmelerde, devralınan kurumun mali zararlarının mahsubunu, devralınan kurumun öz sermaye tutarı ile sınırlandırmıştır. Dolayısıyla öz sermayesi tükenmiş olan kurumların mali zararlarının devralan kurum tarafından kullanılması mümkün bulunmamaktadır. Devralınan kurum mali zararlarının devralınan kurum öz sermayesinden fazla olması halinde mahsup edilebilecek mali zarar tutarı öz sermaye ile sınırlı olmaktadır.

Vergi Usul Kanununun 192. maddesinde öz sermaye, "Aktif toplamı ile borçlar arasındaki fark, müteşebbisin işletmeye mevzu varlığını (Öz sermayeyi) teşkil eder." şeklinde tanımlanmıştır.

C. Sonuç:

Devir yoluyla birleşilen kurumlardaki zararların mahsubunda yukarıda sayılan hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir. Kurumların öz sermayelerini korumaları devir yoluyla birleşilen kurumlardaki zararların mahsubunda büyük önem arz etmektedir.